

تبریز، شهری به قدمت تاریخ

تاریخ پیش از اسلام شهر تبریز، در هاله ای از ابهام است. سیمای پر شکوه این شهر پس از ظهور اسلام نظر جهانیان را معطوف خود ساخته و در گستره ی وسیع حکومت اسلامی به "قبه الاسلام" مشهور شده است.

تبریز، قطب اقتصادی منطقه شمال غرب

شهر تبریز عنوان پرجمعیت ترین شهر واقع در شمال غربی ایران را به خود اختصاص داده و همواره از آن به عنوان یکی از پایتخت های فرهنگی و تاریخی ایران یاد می شود. تبریز بزرگترین قطب اقتصادی در منطقه شمال غرب و آذربایجان ایران محسوب می شود و هم چنین از آن به عنوان مرکز اداری، ارتباطی، بازرگانی، سیاسی، صنعتی و فرهنگی و نظامی در شمال غرب کشور یاد می کنند. این شهر با وسعت نزدیک به ۲۵۰ کیلومتر مربع جزء کلانشهرهای ایران محسوب می شود.

تبریز مرکز استان آذربایجان شرقی

تبریز به عنوان مرکز استان در قسمت غربی استان آذربایجان شرقی واقع شده است. از سمت شمال بوسیله کوه های پله چین بهلول و عون بن علی که در تبریز با نام (عین آلی داغی) معروف است محصور گردیده و قسمت جنوبی آن تا نزدیکی دامنه های رشته کوه سهند کشیده شده است. از سمت شرق تا گردنه پایان امتداد دارد و از غرب به زمین های شورزار آجی چای (تلخه رود) گسترده شده است. ارتفاع شهر تبریز از سطح دریا در حدود ۱۳۴۸ متر تخمین زده شده است.

تبریز، سومین شهر پرجمعیت ایران

از نظر جمعیتی، شهر تبریز سومین شهر پر جمعیت ایران است که زبان غالب مردم این شهر ترکی می باشد. تبریز از سمت شمال به شهرهای اهر و مرند، از سمت جنوب به مراغه و هشترود، از غرب به شهر خسروشاه و سردرود و از سمت شرق به شهرهای سراب، مشکین شهر و میانه منتهی می شود.

تبریز، شهری با قدمت ۳۵۰۰ سال

قدمت شهر تبریز به دوره اشکانی و ساسانیان بر می گردد. این شهر یکی از قدیمی ترین شهرهای دنیا محسوب می شود که همواره از آن به عنوان یکی از کانون های تمدنی ایران و جهان یاد می شود. این شهر قدمتی نزدیک به ۳۵۰۰ ساله دارد. تبریز در طول تاریخ خود با فراز و نشیب های زیادی همراه بوده ولی با این وجود این شهر زیبا همچنان استوار و پابرجا مانده است.

تبریز، معروف به شهر اولین ها

تبریز شهر اولین هاست. این جمله را بسیاری از ما بارها شنیده ایم، اما شاید ندانیم دلیل این نامگذاری چیست؟ در ادامه به چند نمونه از اولین ها در شهر تبریز اشاره خواهیم کرد:

در سال ۱۲۳۲ بود که اولین چاپخانه سربی با حروف عربی و فارسی در محله ویجویه شهر تبریز بوسیله میرزا زین العابدین تبریزی که ملقب به پدر صنعت چاپ در ایران است، تاسیس گردید.

در سال ۱۱۸۹ هجری شمسی اولین کتاب خارجی با عنوان پتر کبیر و شارل دوازدهم توسط میرزا مهندس باش تبریزی و میرزا عبدالطیف طسوجی تبریزی از زبان انگلیسی به فارسی ترجمه شد.

در سال ۱۳۱۹ اولین کتاب نثر مخصوص کودکان بوسیله میرزا عبدالرحیم نجار زاده تبریزی که با لقب طالبوف و مهندس انشای جدید شناخته می شد، انتشار یافت.

در سال ۱۲۳۶ شمسی اولین رمان ایرانی با عنوان ستارگان فریب خورده- حکایت یوسف شاه سراج به زبان ترکی و توسط میرزا فتحعلی آخوندزاده، پدر و استاد نمایشنامه نویسان ایران نوشته شد.

جبار عسگرزاده ملقب به جبارباغچه بان در سال ۱۳۰۳ اولین مدرسه کر و لال ها را در تبریز تاسیس و باعث و بانی فراهم شدن فرصت تحصیل برای کودکان ناشنوا شد.

این موارد تنها چند مورد از علل نامگذاری شهر تبریز به شهر اولین هاست.

دوره ایلخانی، اوج عظمت تبریز

تبریز شهری با شکوه و عظمت دیرین است که از دیر باز به عنوان یک شهر فرهنگی و تاریخی مورد توجه بوده و چندین بار به عنوان پایتخت سیاسی کشور انتخاب گردیده است که اوج این عظمت را می توان به دوره ایلخانیان نسبت داد.

تبریز به چه مناسبت؟

نام تبریز برخلاف ادعاهایی که می شود ترکیب شده از تب+ریز نیست بلکه تبریز امروزی در کتب قدیم با نام توری آمده است و هفتاد هشتاد سال پیش روستائیان اطراف تبریز نام آن را توری می نامیدند که به معنی چشمه آب گرم که از نواحی کوه های آتشفشانی سهند بیرون می آمده است، می باشد.

چگونه از تهران به تبریز سفر کنیم؟

فاصله شهر تبریز با تهران در حدود ۶۳۱ برآورد شده است اگر قصد مسافرت از شهر تهران را داشته باشید می توانید ابتدا وارد بزرگراه شیخ فضل الله شوید سپس مسیر را از اتوبان تهران کرج به سمت کرج ادامه دهید و در امتداد آن به اتوبان تهران کرج می رسید و اگر همین مسیر را ادامه دهید وارد اتوبان زنجان تبریز می گردید و در نهایت وارد شهر تبریز می شود.

جاذبه های تاریخی معروف تبریز

از جمله جاذبه های تاریخی مشهور تبریز می توان به موارد زیر اشاره کرد:

مسجد کبود(جهانشاه)، نمونه منحصر بفرد معماری ایرانی

شاید یکی از جذاب ترین مکان هایی که اکثرا گردشگرانی که به مقصد تبریز بار سفر می بندند از آن بازدید می کنند مسجد کبود یا جهانشاه است. سنگ بنای مسجد کبود به قرن نهم هجری قمری باز می گردد. این مسجد به دستور صالحه خانم دختر ابوالمظفر جهانشاه از حکمرانان سلسله ترکمانان قراقویونلو ساخته شده و از نمونه های منحصر به فرد معماری کهن ایرانی و تنها بنایی است. این مسجد از دوره فرمانروایی قراقویونلوها در شهر تبریز بر جای مانده است.

مسجد کبود، معروف به فیروزه اسلام

این مسجد که به خوبی معماری و هنر اسلامی را به زیبایی هر چه تمام تر به نمایش گذاشته است به فیروزه اسلام نیز معروف است. این بنای تاریخی مذهبی با گذشت بیش از چند قرن از قدمت آن همچون نگینی آبی در دل شهر تبریز خود نمایی می کند. دلیل آن را می توان در کاشی های لاجوردی که در همه جای مسجد به کار برده شده، یافت.

مسجد کبود کجاست؟

این بنای تاریخی در خیابان امام خمینی، روبروی کوچه صدر، جنب پارک خاقانی قرار گرفته است و هر مهمانی که قصد عزیمت به شهر تبریز را داشته باشد می تواند از این بنای تاریخی دیدن کند.

لوکیشن مسجد کبود

<https://www.google.com/maps/place/%D9%85%D8%B3%D8%AC%D8%AF+%DA%A9%D8%A8%D9%88%D8%AF%E2%80%AD/@38.0735084,46.3031779,17z/data=!3m1!4b1!4m5!3m4!1s0x401a052d994c3a0f:0x3a73ef829e29b50!8m2!3d38.0735042!4d46.3009892?hl=fa>

مسجد جامع تبریز، یادگار دوره سلجوقی

این مسجد که در کتب تاریخی از آن به عنوان جامع کبیری یاد می شود، یکی از بزرگترین معماری های اسلامی است که در دوره سلطنت سلجوقیان در شهر تبریز ساخته شده است. یکی از ویژگی های جالب این مسجد محل قرارگیری آن می باشد، به طوری که از نظر موقعیت جغرافیایی به گونه ای است که دور تا دور آن را بازار تبریز در بر گرفته است.

مسجد جامع تبریز با کاشی کاری بی نظیر

این بنای تاریخی که خود مت شکل از ۴ م مسجد بهم چ سبیده است به واسطه کاشی کاری و حجاری های بی نظیرش برای بینندگان زیبایی و جذابیت فوق العاده ای دارد. اگر شما هم جز آن دسته از افرادی هستید که علاقه ای به رسم الخط کوفی دارید می توانید آن را در فضای بالای طاق این بنای باشکوه مشاهده کنید.

مسجد جامع کجاست؟

برای بازدید از این اثر هنری، مذهبی می توانید پس از ورود به شهر تبریز، به خیابان شهید مطهری رفته و در قسمت انتهایی بازار تبریز از این مسجد زیبا دیدن کنید.

لوکیشن مسجد جامع

<https://www.google.com/maps/place/%D9%85%D8%B3%D8%AC%D8%AF+%D8%AC%D8%A7%D9%85%D8%B9+%D8%AA%D8%A8%D8%B1%DB%8C%D8%B2%E2%80%AD/@38.08085,46.2926043,17z/data=!3m1!4b1!4m5!3m4!1s0x401a05239b0db24d:0xf6a2bd801ed64049!8m2!3d38.0808458!4d46.2904156?hl=fa>

موزه آذربایجان، دومین موزه باستان شناسی ایران

این موزه که در نزدیکی مسجد کبود قرار گرفته است دومین موزه باستان شناسی در ایران محسوب می شود که در مرکز شهر تبریز واقع شده است. تاریخچه این موزه به سال های ۱۳۰۶ و ۱۳۰۷ هجری شمسی بر می گردد که در آن نمایشگاهی از سکه های تاریخی تبریز برای نمایش به عموم تاسیس شد. این امر به نوبه خود شروعی برای برپایی موزه آذربایجان در شهر تبریز بود.

موزه آذربایجان با اشیا هنری خاص!

در این موزه آثار تاریخی ایران که مربوط به دوره قبل از اسلام و بعد از ورود اسلام به ایران است، نگهداری شده و در معرض دید عموم قرار داده شده است. این موزه دارای سه سالن در ابعاد ۳۷ در ۱۲ متری بوده و از چندین اتاق و کتابخانه تشکیل شده است. همچنین این موزه با دارا بودن بیش از ۲۳۰۰ قطعه اشیای هنری و عتیقه به ثبت ملی رسیده است. بیش از ۱۳۰۰ شی غیر ثبتی توجه بسیاری از هنر دو ست دادن را از داخل و خارج از کشور به خود جلب کرده است.

قیمت بلیط موزه

قیمت بلیط بازدید موزه آذربایجان ۵۰۰۰ تومان است.

لوکیشن موزه

<https://www.google.com/maps/place/%D9%85%D9%88%D8%B2%D9%87+%D8%A2%D8%B0%D8%B1%D8%A8%D8%A7%DB%8C%D8%AC%D8%A7%D9%86%E2%80%AD/@38.0734222,46.3020965,17z/data=!3m1!4b1!4m5!3m4!1s0x401a052d8de16741:0x324d2c122c277159!8m2!3d38.073418!4d46.2999078?hl=fa>

مقبره الشعرا مشهور به قبرستان سرخاب

مقبره الشعرا در محله سرخاب و خیابان ثقه الا سلام قرار گرفته است. این بنای تاریخی که قدمت آن به تاریخ هشتم هجری بر می گردد در گذر زمان حوادث زیادی به خود دیده که در نتیجه آن به مرور زمان متروکه شده و نیاز به بازسازی دارد.

مقبره الشعرا، محل دفن ۴۰۰ فرد مشهور

این گورستان محل دفن بیش از ۴۰۰ نفر از افراد مشهور است. از جمله افراد مشهوری که در این گورستان دفن شده اند می توان به حکیم اسدی طوسی، سید محمد حسین شهریار و... اشاره کرد.

قیمت بلیط مقبره الشعرا

قیمت بلیط بازدید این مکان از روزهای شنبه تا پنج شنبه ۲۰۰۰ تومان است.

لوکیشن مقبره الشعرا

<https://www.google.com/maps/place/%D9%85%D9%82%D8%A8%D8%B1%D8%A9+%D8%A7%D9%84%D8%B4%D8%B9%D8%B1%D8%A7%D8%8C+%D8%B4%D8%B4%DA%AF%D9%84%D8%A7%D9%86%D8%8C+%D8%AA%D8%A8%D8%B1%DB%8C%D8%B2%D8%8C+%D8%A7%D8%B3%D8%AA%D8%A7%D9%86+%D8%A2%D8%B0%D8%B1%D8%A8%D8%A7%DB%8C%D8%AC%D8%A7%D9%86+%D8%B4%D8%B1%D9%82%DB%8C%D8%8C+%D8%A7%DB%8C%D8%B1%D8%A7%D9%86%E2%80%AD/@38.0833039,46>

3052193,17z/data=!3m1!4b1!4m5!3m4!1s0x401a04d9aba11cff:0xb3442f519892b7ef!8m2!3d38.0834165!4d46.303272?hl=fa

ارگ علیشاه، بنایی ۷۰۰ ساله

ارگ تبریز یکی دیگر از بناهای تاریخی شهر تبریز با قدمتی ۷۰۰ ساله است که جزء بلندترین و قدیمی ترین دیوارهای تاریخی کشور محسوب می شود. این بنای تاریخی زیبا که توسط همت تاج الدین علیشاه گیلانی که یکی از وزیران ایلخانیان مغول بود، بنا گذاری شده است. این بنا در طول تاریخ حوادث زیادی از سر گذرانده، ولی با این همه به عنوان یکی از سنگرهای مستحکم و مسلط بر شهر تبریز به جای مانده است.

این بنای تاریخی در دوران سلطنت قاجاریه تبدیل به انبار مهمات و غلات گردید و به دلیل این حصار که دور آن کشیده شد نام آن به ارگ تغییر یافت.

لوکیشن ارگ علیشاه

<https://www.google.com/maps/place/%D8%A7%D8%B1%DA%AF+%D8%B9%D9%84%DB%8C%D8%B4%D8%A7%D9%87+%D8%AA%D8%A8%D8%B1%DB%8C%D8%B2%E2%80%AD/@38.072468,46.2910016,17z/data=!3m1!4b1!4m5!3m4!1s0x401a053718b85f09:0x34c9e7ef7c5d9130!8m2!3d38.0724638!4d46.2888129?hl=fa>

بازار بزرگ تبریز، ثبت در میراث فرهنگی یونسکو

شاید کم تر کسی پیدا شود که از شهر تبریز دیدن کند ولی سری به بازار بزرگ سر پوشیده آن نزنند. این بازار که بزرگ ترین بازار سریو شیده دنیا محسوب می شود در حدود ۲۷۰ هزارمتر مربع و سعت دارد که در میراث فرهنگی یونسکو به ثبت رسیده است. این بازار در مسیر جاده ابریشم قدیم قرار گرفته است.

بازسازی تبریز توسط نجفعلی خان دنبلی

بازار بزرگ از نظر تجاری از اهمیت بالایی برخوردار بوده و جالب است بدانید که بازار بزرگ تبریز از ۲۰ راسه و بازار، ۲۵ تیمچه، ۳۵ سرا و در حدود ۵۵۰۰ مغازه برخوردار می باشد. این بازار که پس از زلزله مهیب تبریز به طور کلی ویران شده بود طولی نکشید که توسط نجفعلی خان دنبلی حاکم وقت تبریز دوباره بازسازی گردید. بازار تبریز که در قسمت مرکزی شهر تبریز قرار دارد از سمت شرق به عالی قاپو (مجموعه کاخ های ولیعهد نشین) و از قسمت غرب به مسجد جامع و از قسمت شمالی به رودخانه مهران رود منتهی می شود.

بازار تبریز در سفرنامه های افراد مشهور

رونق بازار تبریز حتی در سفرنامه های ابن بطوطه، مارکوپولو، ناصر خسرو و یاقوت حموی نیز توصیف شده است.

در مدت زمانی که عباس میرزا، ولیعهد قاجار در تبریز بود به رونق این شهر افزوده و مجموعه ای از کاخ ها را در سمت غرب بازار تبریز بناگذاری کرد که به عالی قاپو شهرت یافتند.

لوکیشن بازار بزرگ تبریز

<https://www.google.com/maps/place/%D8%A8%D8%A7%D8%B2%D8%A7%D8%B1+%D8%A8%D8%B2%D8%B1%DA%AF+%D8%AA%D8%A8%D8%B1%DB%8C%D8%B2E2%80AD/@38.0808358,46.294477,17z/data=!3m1!4b1!4m5!3m4!1s0x401a05303a26170d:0x4ee532f307867489!8m2!3d38.0808316!4d46.2922883?hl=fa>

اٹل گلی، معروف ترین تفرجگاه تبریز

اٹل گلی را می توان معروف ترین و مهم ترین تفرجگاه واقع شده در تبریز دانست. این گردشگاه زیبا که سابقا با نام شاه گلی شناخته می شده در قسمت جنوب شرقی تبریز و ۷ کیلومتری مرکز شهر واقع شده است. بنای اولیه این مکان در زمان حکومت آق قویونلوها ایجاد شده و بعدها در دوره صفویه توسعه داده شده است.

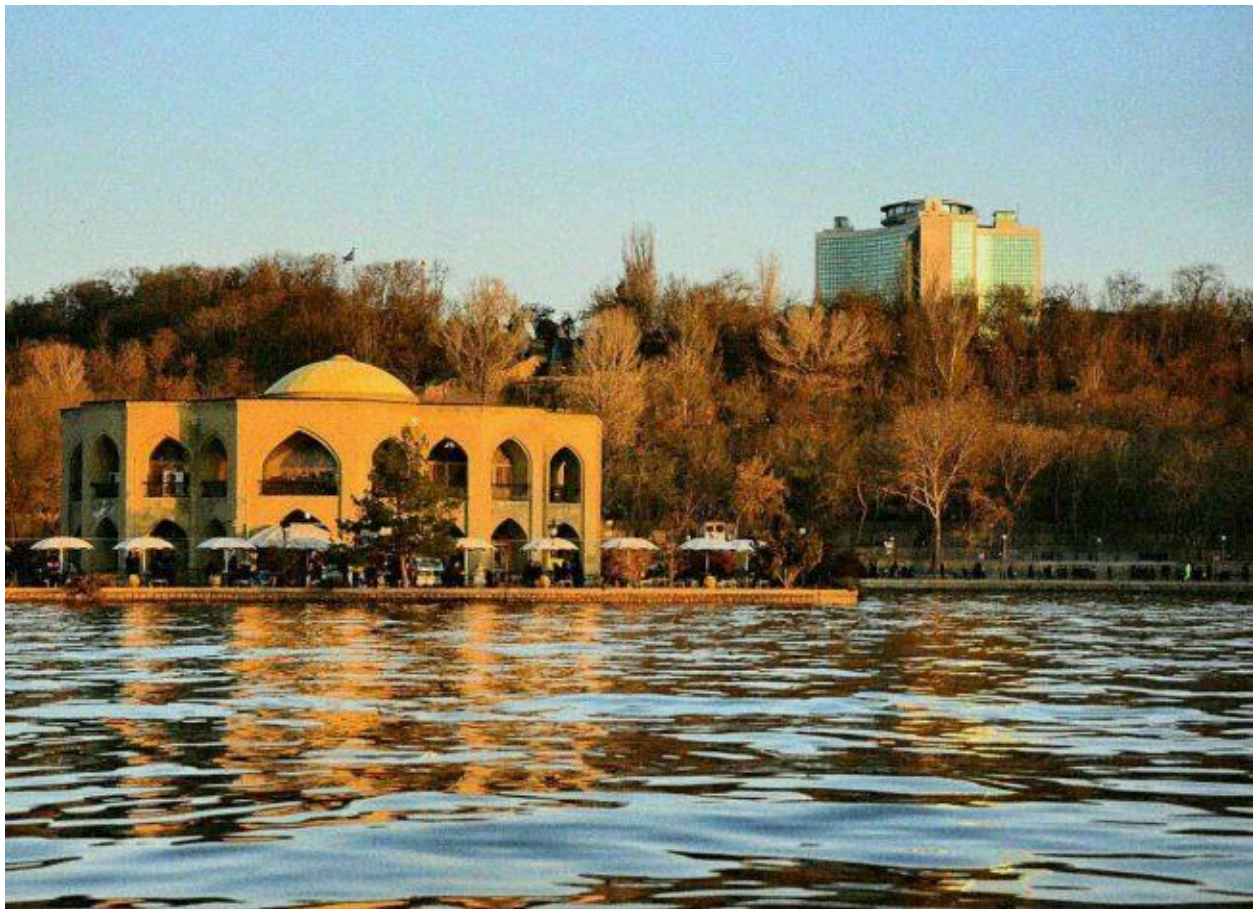
امروزه این تفرجگاه به یکی از مکان های اصلی تفریحی توریستی در تبریز تبدیل شده و سالانه پذیرای سیل عظیمی از گردشگران می باشد.

لوکیشن ائل گلی

<https://www.google.com/maps/place/%D8%A7%D8%B3%D8%AA%D8%AE%D8%B1+%D8%B4%D8%A7%D9%87%DA%AF%D9%88%D9%84%DB%8C%E2%80%AD/@38.0257419,46.3677322,17z/data=!3m1!4b1!4m5!3m4!1s0x401a1a1e6d47e3b3:0x70aca742e165ea44!8m2!3d38.0263492!4d46.3649097?hl=fa>

بقعه عون ابن علی، بزرگترین تفرجگاه کوهستانی ایران

این بقعه که در یک منطقه کوهستانی قرار دارد یکی از مراکز پر طرفدار توریستی و تفریحی شهر تبریز است. تفرجگاه عینالی یا همان بقعه عون ابن علی در مقیاس ۵۶۰۰ هکتار طراحی شده که بزرگ ترین تفرجگاه کوهستانی کشور محسوب می شود.

بقعه عون ابن علی در گذر زمان

در بالای کوه عون ابن علی بقعه ای تاریخی وجود دارد که در گذشته آتشکده و عبادتگاه بوده و براساس یافته های باستان شناسان و اطلاعات جمع آوری شده توسط برخی از تاریخ نویسان این مکان ابتدا به صورت کلیسا بوده که پس از ورود اسلام به ایران، تبدیل به زیارتگاه و مسجد شده است.

معماری بقعه عون ابن علی یادگار دوره ایلخانی

شیوه معماری این بناها مربوط به دوره ایلخانی است که در مجموع از ۹ اتاق، ۶ گنبد، هشتی، پنج ستون و دو میل منار توپر تشکیل شده اند.

جاذبه های تفریحی بقعه عون ابن علی

یکی از جذاب ترین تفریحات این منطقه کوهستانی تله کابین است که در سال ۱۳۸۹ به بهره برداری رسیده و در اختیار عموم استفاده کنندگان قرار گرفته است. از جاذبه های دیگر این پارک کوهستانی دریاچه مصنوعی است که با حجم ۵۴ هزار مترمکعب در کنار این پارک کوهستانی ساخته شده است.

لوکیشن بقعه عون ابن علی

<https://www.google.com/maps/search/%EF%83%BC%09%D8%A8%D9%82%D8%B9%D9%87+%D8%B9%D9%88%D9%86+%D8%A7%D8%A8%D9%86+%D8%B9%D9%84%DB%8C+%E2%80%AD/@38.0258606,46.4355836,12z/data=!3m1!4b1?hl=fa>

مجتمع تجاری تفریحی لاله پارک

اگر شما هم جز آن دسته از افرادی هستید که در هنگام سفر علاقه ی زیادی به خرید دارید می توانید از مجتمع تجاری، تفریحی لاله پارک تبریز واقع در بزرگراه پاسداران واقع در ضلع جنوبی شهرک فرشته جنوبی دیدن کنید. این مرکز تجاری به طور کلی از دو بخش تشکیل شده که بخش اول شامل یک مرکز تجاری بسیار زیبا و و بخش دیگر آن را یک هتل ۵ ستار تشکیل داده است.

لوکیشن لاله پارک

<https://www.google.com/maps/search/%09%D9%85%D8%AC%D8%AA%D9%85%D8%B9+%D8%AA%D8%AC%D8%A7%D8%B1%DB%8C+%D8%AA%D9%81%D8%B1%DB%8C%D8%AD%DB%8C+%D9%84%D8%A7%D9%84%D9%87+%D9%BE%D8%A7%D8%B1%DA%A9%E2%80%AD/@38.0263184,46.4355839,12z/data=!3m1!4b1?hl=fa>

سوغاتی های معروف تبریز

اگر مسافر شهر تبریز شدید حتما سری به سوغاتی های خوردنی و دیدنی تبریز که زبان زد خاص و عام هستند، نیز بزنید که از جمله این سوغاتی ها می توان به موارد زیر اشاره کرد:

قراپیه تبریز، یک سوغاتی اصیل

قراپیه یک سوغاتی اصیل تبریز است که با توجه به مواد به کار رفته در آن شاید کم تر کسی باشد که آن را به عنوان یک سوغاتی به همراه خود نبرد.

پنیر ليقوان، محصول صادراتی پرطرفدار

مگر می شود کسی نام و آوازه پنیر ليقوان را نشنیده باشد. این محصول صادراتی یکی از پر طرفدارترین محصولات لبنی کشور است که هواخواهان زیادی دارد.

باسلوق، خوردنی محبوب گردشگران

این شیرینی خوشمزه که همان راحت الحلقوم خودمان است، دارای بافتی نرم بوده و به راحتی قند در دهان آب می شود.

فرش و تابلو فرش، یادگاری قدیمی و خاص تبریز

تبریز یکی از مراکز اصلی تولید فرش دستباف در ایران است. فرش تبریز دارای تنوع بسیار زیادی می باشد. این صنعت قبل از دوران صفویه در تبریز رواج داشته است و این شهر به عنوان یکی از معروفترین و قدیمی ترین مراکز بافت فرش در دنیا محسوب می شود.

تار و پود فرش تبریز از پشم و ابریشم خالص

مواد بکار گرفته شده در فرش های دستباف این مناطق معمولا از جنش پشم یا ابریشم خالص است. به همین جهت از کیفیت فوق العاده ای برخوردار می باشد. هم اکنون فرش تبریز از نظر تنوع رنگ و نقش در ایران و حتی جهان زبانزد است. بسیاری از افرادی که تبریز را به عنوان مقصد گردشگری خود انتخاب می کنند، خود را از دیدن هنر زیبای هنرمندان فرش باف تبریزی محروم نمی کنند.

تبریز، شهر جهانی فرش

فرش تبریز نه تنها در ایران بلکه در دنیا زبان زد خاص و عام است به طوریکه شورای صنایع دستی جهان تبریز را شهر جهانی فرش انتخاب کرده است.

در وصف تبریز به بیت زیر اکتفا می کنم:

شهر تبریز است وجان قربان جانان می کند، سرمه چشم از غبار کفش میهمان می کند

در نگارش این مقاله از منابع ذیل استفاده شده است:

<https://www.egardesh.com/city/>

<https://www.bbc.com/persian/iran-features-48771142>

<https://lastsecond.ir/blog/4872-tabriz-introduction>

<https://fa.wikipedia.org/wiki/>

<https://www.eligasht.com/Blog/travelguide/>

<https://lastsecond.ir/attractions/2688-bazaar-of-tabriz>

<https://www.eligasht.com/Blog/travelguide/>

<https://namnak.com/>

<https://seeiran.ir/>

<https://www.jabama.com/mag/souvenir-tabriz/>

واژگان کلیدی: تبریز، آذربایجان شرقی، جاذبه های گردشگری، دیدنی های ایران

نویسنده: فریبا فتحی